

REDACTIUNEA,
Tipografia și Administra-
țiunea

BRAȘOV, Piața-mare 80.
Scrierile se primesc în
— Manuscrisurile nu se restituie —

INSERATE:
Se primesc la Administra-
țiunea Brașov și la birou-
rile următoare:

Viena la M. Dukas Nachf., Heinrich
Schalek, Rudolf Mosse. — In Buda-
pesta la Eckstein Bernát, Julius Leo-
pold, Blochner I.

PREȚUL INSERATELOR:
Un șir peștit 20 bani pen-
tru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și învoială.
Declame pe pag. a 5-a 1
șir 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXXIII.

Telefon: Nr. 226.

„GAZETA” apare ZILNIC.
Abonamente pentru Austro-Ungar.
— pe un an: —
24 cor. pe 6 luni 12 cor. pe trei
luni 6 cor. — N-rii de Duminică:
patru cor. pe an.

Pentru România și străinătate:
— un an 40 franci, pe șase luni 20
franci, pe trei luni 10 franci.

N-rii de Duminică 8 fr. an.
Se poate primum la toate oficiile
postale precum și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brașov:
La Administrația „GAZETEI” pe
1 an 20 C. Pe 6 luni 10 C.
pe trei luni 5 C. Cu dusul
acasă: pe un an 24 Cor. Pe 6 luni
12 Cor. Pe trei luni 6 Cor. Un exem-
plar 10 bani. — Atât abonamentele
cât și inserțiile se plătesc înainte.

Nr. 153.

Brașov, Joi, 15 (28) Iulie

1910.

Declarațiile d-lui Slavici.

Revenim asupra declarațiilor d-lui Slavici, publicate în „Teleg. Român” și pe cari le-am reprodus în nrul nostru de alaltăieri.

Ne împlinim o datorință de publiciști naționali a examina mai deaproape cele susținute de d-l Slavici, nu pentru-că ele ar avea un asuet la publicul nostru, ci ca să văzăm însuși d-l Slavici, bărbat cu scaun la cap, cât de mult greșește și pe ce baze false își ridică afirmațiile sale.

Constatăm mai înainte de toate, că articolul d-lui Slavici în parte covârșitoare nu e destul de lămurit, e plin de afirmații dubioase, echi-voce, în doi peri și cu diferite aluzii contuze. Un singur punct e clar; aprobarea politicii lui Mangra.

Dar ciudat lucru! Timiditatea față de cele susținute, care se observă ca un fir roș în întreg articolul, se manifestă și în acest punct. D-l Slavici, stilist eminent, ca să afirme ceva pozitiv, se folosește de două negative. Dânsul zice: „Noi vechii „Tribuniști” nu putem să desaproabăm fapta părintelui vicar Vasile Mangra.”

Se pare, că însuși d-l Slavici e conștuit de greutatea păcatului național, ce-l săvârșește, făcându-se purtător de trenă al vicarului oprost și se jenează a o spune aceasta direct, verde românește. O exprimă prin o sucitură de cuvinte, în loc să zică cu fruntea senină: „Noi vechii „Tribuniști” aprobăm fapta păr. V Mangra.”

Fixăm aceasta caracteristică a articolului și mergem mai departe.

D-l Slavici accentuează într'una, că e un vechiu „Tribunist” și vorbește și face declarații în numele vechilor „Tribuniști”. Nu-i contestăm afirmația cea dintâi, dar îi dene-găm ori ce drept de a face declarații în favorul lui Mangra, în numele acelora, cari au fost grupați în jurul vechei „Tribune”, au lucrat și au jertfit pentru ea. De unde și până unde vine d-l Slavici a vorbi în numele acestora? D-l Slavici știe foarte bine, că toți acei vechi „Tribuniști” — afară de doi sau trei amici — au rămas și sunt și azi Români naționaliști, cari desaproabă și condamnă politica lui Mangra, considerându-o de dezastruoasă pentru poporul român din Ardeal și Ungaria.

D-l Slavici o știe aceasta foarte bine și dacă totuși vorbește în numele vechilor „Tribuniști”, comite un abuz, și e totodată și de rea credință, contând la naivitatea publicului, care — gândește dsa — va crede că o armată întreagă de vechi „Tribuniști” stă la spatele dânsului și a lui Mangra. Adevărul e, că din vechii „Tribuniști” afară de dânsul, de d-l Brote, de 1—2 alți amici, nime n-are nici în clin, nici în mănec cu acest grup pornit

spre cea mai păcătoasă decadentă politică. Deci d-l Slavici numai în numele acestora să vorbească și nu ne pasă dacă va înșira, ca aderent ai săi și pe protopopii Roxin și De-seanu, pe popa Câmpianu și alți câțiva puțini decadenți. Aceste „nu pot să desaproabe” fapta lui Mangra, d-le Slavici!

Se face de răs d-l Slavici, când zice că Mangra „a adus o mare jertfă puindu și candidatura, ca să recucerească un cerc electoral, stă-pânit timp îndelungat de un aderent al lui Iusth” și apoi face următorul calambur, admitând, că Mangra „ca purtător de grije al unei dieceze bătute de toate vânturile, în împrejurările date, era dator să aducă jertfa aceasta, ca „act de deferență față de — monarchul său”.

D-l Slavici scrie articolul său — după cum declară și dânsul — după alegeri. Apoi se mărturisească d-l Slavici, că după-ce să știe cum au reușit cei mai mulți din deputații guvernamentali și în special Mangra la Ceica, nu se face ridicol a spune în vileag, că Mangra a adus o „mare jertfă” puindu și candidatura contra unui iusthist? Și ce succes sau câștig e pentru chestia română, dacă cercul Ceica îl reprezintă un iusthist sau un deputat guvernamental, fie acela și Mangra? Aceasta să ne spuie d-l Slavici. D-l Slavici mai sucește lucrul și prezintă așa pe Mangra, ca și când el s-ar fi rupt din partidul nostru național, ca să ajute „unei dieceze bătute de toate vânturile”. Iată deci iarăși aducerea unei jertfe din partea lui Mangra, el care de când se află în fruntea diecezei de Orade, n-a făcut nimic pentru aceasta dieceză, n-a pus la cale nici cel puțin o colectă pentru fondurile centrale din Arad, lucru ce l-au făcut toți ceilalți capi bisericești în diecezele lor. Mangra „în împrejurările date” a fost dator să facă jertfa față de monarch! „Imprejurările date” este faptul, că a ajuns la putere Tisza, dar de ce a fost dator Mangra în aceste împrejurări cu un act de deferență față de — monarch? aceasta e un rebus, pe care nici chiar d-l Slavici nu ni-l va putea desluși.

Mai zice d-l Slavici, că el nu vrea să se despartă de Mangra, ca să nu dea tinerimei române un urât exemplu. Auzi vorbe! Va să zică acela e exemplu pentru tinerime, ca să sprijinești pe un rățacit politic și să-i fii prietin, iar nu să te despartă de el, voind a rămânea om corect și cinstit! Alt exemplu dă tinerimii d-l Slavici, când a declarat amicilor (d-l Slavici are un mare cult pentru „amici”) de la Arad, că nu se desparte de ei, dar rămâne prietin și cu Mangra! Adece minunatul exemplu cu „doi bani în trei punși”. D-l Slavici socotește tinerimea noastră de tot naivă, dacă crede, că ea va urma aștorfel de exemple, ba o vatămă chiar prezentându-și atitudinea sa ambiguă ca model. Har Domnului, tinerimea noastră nu e nici

naivă, nici nu e uitată de sine, ca să ia de bani buni aceste neblejnicii ale, d-lui Slavici.

Trecem peste naivitățile d-lui Slavici, că prietini lui Mangra n-au putut face la Budapesta, ce au putut face neprietini la București ori Iași, că guvernul Khuen nu e impus de vre-unul din partidele combătute de noi ș. a. Trecem peste aceste și-i declarăm d-lui Slavici, că cu scuze și argumente scâlciate, de cari dăm în articolul său, la noi, la poporul românesc din Ardeal și Ungaria, nici când nu va ajunge la crean-gă verde, nici dânsul, nici Mangra. Era seducerilor, cu vorbe lungi și late și era tragerilor pe sfoară a trecut, d-le Slavici!

Criza croată. Cum se știe, M. Sa n-a primit demisia banului Tomașici. Rescrip-tul regal referitor la aceasta a apărut în foaia oficioasă, cu adaosul, că M. Sa îi așteaptă eventualele propuneri. Aceasta se referă la cazul, când coaliția croato-sârbă n-ar ceda și va trebui disolvată camera croată.

Eventualele complicații în chestia croată vor urma numai la toamnă.

Revolta militară în Grecia. Evenimente de toată gravitatea s'au petrecut în ultimele zile la Atena și numai riguroasel censure se datorește că faptele n'au putut ajunge la cunoștința străinătății. Un martor ocular, venit dela Atena la Viena, face următoarea relație, primită de un ziar de dimineață, asupra celor desfășurate în capitala Greciei.

În noaptea de 5 spre 6 Iulie, un mare număr de soldați din artilerie s'au adunat în fața ministerului de război și au început să vocifereze, cerând demisia generalului Zorbas și totodată ca guvernul, fără întârziere, să declare război Turciei.

O parte din rebeli a încercat apoi să scoată tunurile din casarmă. Ofițerii au intervenit, dar fără succes. Ministrul de război a telefonat atunci regelui la reședința lui de vară, rugându-l să vie de urgență la Atena. La 4 dimineața suveranul a sosit în Capitală și îndreptându-se spre locul unde se aflau strănși răsvrățiții, le-a ținut acestora o mișcătoare alocuțiune. Unii din rebeli s'au înapoiat la cazarmă; alții s'au refugiat în munți. O vie ferebere domnește în armată. Ofițerii au înființat o nouă ligă.

Discursul d-lui Dr. Stefan C. Pop.

Am schițat în numărul nostru de alaltăieri eminentul discurs ce l-a rostit d-l Dr. Stefan C. Pop, în ședința camerei dela 23 Iulie c. la discuția asupra proiectului de indemnitate.

Azi îi dăm în întregime părțile esențiale.

D-l Dr. Stefan C. Pop accentuează la început, că cu venirea noului guvern, nu s'a stabilit nimic nou, nimic ce ne-ar duce spre o soartă mai bună, cum se aștepta lumea. Ce să ține de bunăstarea poporului, cu care îi place guvernului a se lăuda, stăm mai rău ca mai înainte.

Constatându-le aceste, d-i Dr. Pop continuă astfel:

On. Cameră! Noi, naționalitățile am fost totdeauna într'o situație caracteristică-particulară. Pe vremea vechiului partid liberal am sperat, că va veni un partid nou, care va căuta modalitatea de a îmbunătăți relațiile noastre. A venit coaliția, despre care — dacă-mi aduc bine aminte, tocmai Eötvös Károly a zis, că în guvernarea țării valorează cât o invasie de tătari. Apoi spre bucuria generală am auzit iarăși că va urma o schimbare de sistem, va veni Lukács László, despre care toți credeam și spuneam că va fi adevăratul aderent și reprezentant al democratismului. A venit apoi Khuen Hederváry, care la început a dat astfel de declarații, cari într'adevăr ne îndreptăteau la speranța, că va urma o îmbunătățire. Dureră, după alegeri trebuie să spunem: »selten kommt was Besseres nach». Trebuie să spunem, că poate este chiar eschisă posibilitatea ca pe terenul politic în Ungaria să se formeze economia alternativă, astfel, ca după un an rău să vină un an bun, după mulțimea anilor slabi și ticloși să urmeze ani de belșug.

Astfel stăm azi On. Cameră, cu majoritatea, cu guvernul căruia la început nici n'am voit să-i refuzăm încrederea. Azi însă am ajuns acolo, că suntem constrânși din motivele cele mai grave obiective să detragem încrederea aceasta.

On. Cameră! Imi iau voe să enumăr pe scurt aceste motive obiective, cari ne îndeamnă să fim cu cea mai mare neîncredere atât față de guvern, cât și față de On. majoritate.

Ca o glumă improvizată au aruncat pe tapet chestia naționalităților și după contele St. Tisza aproape fiecare orator din toate partidele a recunoscut importanța uriașă a acestei chestii, cu toate că nu-i amintită nici în mesaj, nici în răspunsul la mesaj.

Vezi-bine, că-i foarte importantă chestia naționalităților, și soluția ei reclamă nu numai un singur bărbat de stat ci aș putea zice totalitatea cetățenilor țării. Foarte corect a susținut Irányi Daniel la ocazie aici în cameră, că cine va da soluția chestiei naționalităților spre satisfacția tuturor, acela cu drept cuvânt va putea fi considerat ca al doilea întemeietor al Ungariei. Dar modul cum s'a suleivat chestia, nu se poate numi calea soluției. A stabili condițiile în formă de »conditio sine qua non» și a merge mai departe în dezvoltarea singuraticelor faze ale soluției asta înseamnă, că vânturează ușurel chestia fără să o volască serios. (Aprobări la naționaliști).

Chestia aceasta e cu mult mai gravă și mai mare decât să se poată rezolva în sensul cum ar vrea d-l deputat contele St. Tisza ori poate în mod mai radical cum vrea d-l deputat contele Apponyi Albert. În decursul discuției de alaltăieri s'au auzit tocmai din gura d-lui conte Apponyi Albert astfel de cuvinte, cari vatămă adânc naționalitățile, ne offensează și pe noi, vreau să denege adevărurile istorice; d-lor iau peste picior pe toți istoriografi Ungariei și susțin niște lucruri imposibile. La o întrerupere, că noi suntem autochtoni, ni s'a zis: »Mergeți în România, — în timpul din urmă prea adeseori ne trimiteți în România — și învățați dela savanții moderni de acolo, că provocarea d-v. la originea de baștină e o poveste de copii!»

Eu am învățat istoria totdeauna în școala ungurească, dela izvoare ungurești dar acelea nu spun că am fi o națiune de venetici, ci recunosc, că descălicătorii țării ne-au aflat aici, ca pe un element etnic organizat, aceste izvoare pot da dovadă despre aceea, că noi cu drept cuvânt susținem, că patria aceasta am apărut-o împreună cu Maghiarii în decurs de secole.

ATENȚIUNE.

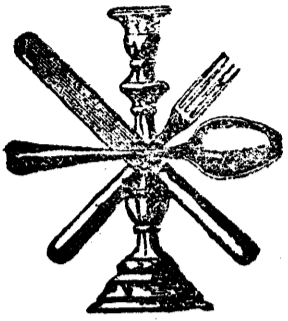

„AIDA” VERGE și BLUE STAR CONTINENTAL

hârtie de cigarete veritabilă numai cu insigniile ce se văd pe anunț!

FERȚI-VA DE IMITAȚIUNI FĂRA VALOARE!

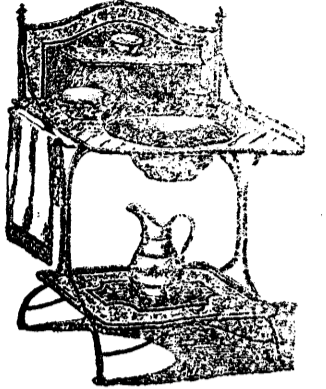

DRAUDDT & JECKEL

fierărie

Brașov, strada vămii 16. (Etagiul I.)

Despărțământ special de unelte de **casă**, de **bucătărie** și **economie**,
mobile de fier, întocmiri pentru canalizare și de băi.

Pentru aranjarea locuintei modern

aflați un asortiment mare și ales la
Warenhaus, (Târgu grâului Nr. 9.)
cu prețuri de tot ieftine.

Covoare, pentru odaia de locuit, de mâncare și salone.
Perdele, Mull, Etamin, și Gardine țesute în colori.
Garnituri de pat și masă, de in, lână și Peluche.
Gardine de vară, Roulcux și Jalonsi.
Coperte pentru divanuri și otomane.
Flanel, Plapome și Mindire.
Păr de cal și pene de gâscă.

Capital societar 150.000 cor., **„LUNCANA”** Telef. Nr. 20.
Institut financiar, societate pe acții în Marghita (c. Bihor)
și-a început cu 1 Iulie n. a. c. activitatea.

Se ocupă cu toate operațiunile de bancă.

Acoardă împrumuturi cambiale cu cavenți, ipotecare, de cont-curent, lombard, etc.

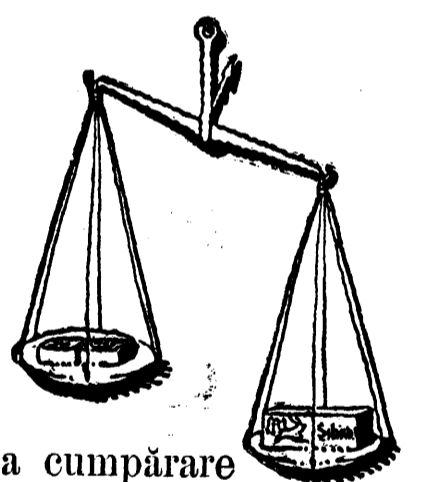
Primește depuneri cu 5 și 5 1/2%, după mărimea sumei și durata depunerii.
După depunerile instituțiilor culturale dă 6%.

Darea după interese o plătește institutul.

Direcțiunea.

PENTRU COMBATEREA anemiei, gălbănării, slăbiciunii generală, miștuire grea, lipsă de apetit, nervositate, friguri, este probat și cu efect
Vinul feruginos China

Se capătă la producător:
farmacia V. Klein, Brașov,
Strada Caterinei Nr. 7. și la farma-
— cia F. JEKLIUS strada Porții, —
Nr. 1083 (1—52.)

La cumpărare
a se observa și compara
**Bunătatea, prețul
și greutatea**

Nici un Săpun din lume nu în-
trece **SĂPUNUL**
„Schicht”
în privința calității, curățirii la
spălat și ieftinătate.

Originală Victoriă,
Köhler,
Afraun,
Wittină,
Gritzner,

sunt mașini de cusut de cea mai
:: bună calitate. ::

Fabricate de clasa primă
in ce privește aranjamentul și exe-
:: cutarea lucrărilor. ::

Reprezentante de
MICHAEL MOOSER,
Brașov, Strada Porții Nr. 39,
mare atelier mecanic de repa-
raturi. Mașine de scris și Gram-
foane se reparaază.
71b.80—50.)

Băile și apele

minerale din Kovasna, arendaș Sigismund Samuil, Posta și stațiunea ferată

Kovasna

Pokolsár, bae de nămol de un efect fără părechie contra durerilor de reumatism și Podagră. Regiune frumoasă cu brădet. Trenuri industriale. Prețuri moderate în restaurante și vilegiaturi. Prospece la arendaș, sau direcția băilor. In comună se află băi feruginoase, pentru femei băi calde de vană.

Apa minerală «HORGASZ» și «HANKÓ» afară de cartel. Apă răcoritoare și sărată alcalică cu iod, bogată în acid carbonic, de efect miraculos contra boalelor de stomac, intestine și gâtlej. Cură de beut. Beută cu vin este de un gust bun și plăcut Pentru birtași indispensabilă. Se află în Brașov în toate birturile. Deposit en gros și detail pentru Brașov și jur la **Wilhelm Dresnandt,**
Brașov, strada Vămii Nr. 23. Telefon 318.
Magazin cu ape minerale. Prețuri: 1 sticlă en gros (minimum 25 sticle) sticla 12-b. în detail 14 b. de 1/2 litru en gros 10 bani, în detail 12 b. Manipulant de băi și ape minerale:
Sigismund Samuil,
Kovasna, afară de Cartel.

! Frate Cornel! !

Azi ne întâlnim

la

Restaurant SUCIU

pe Promenadă.